

KORKU KOKUSU

Yılanın kayarak ve sinsi sinsi yaklaştığını gören canlılar korkarlar. Bunun sonucu olarak koltukaltı ve cinsel organlar çevresindeki bezler faaliyete geçip kötü denilebilecek kokular yayarlar. Durmadan dilini çıkararak Zarlı Yılan (*Natrix tessellata*) bu kokuları algılayarak avının yer-

ni kolayca saptar. Avların bu kokuları olmasa dolayısıyla koku salgıları artmasaydı, her şeyi bulanık gören yılan, avlanmada çok güçlük çekerd.

İŞARETLEŞEN DİŞİLER

Yaban Keçisi, Dağ Keçisi hatta Kızılca (*Capra aegagrus aegagrus* veya *Capra hircus aegagrus*) denilen Bezoar Keçisi dimdik duvar gibi kayalara bile tırmanır. Bunu mümkün kılan tırnak altlarının pürüzlü olması ve ayağının altında yumuşak yastıklar bulunmasıdır. Küçük topluluklar halinde yaşarlar. Otlama sırasında her zaman bir gözcü vardır. Tehlikeyi çeşitli gürültüler çıkararak özellikle taşları düşürerek diğer keçilere haber verirler. Fakat tehlike gerçekten belirince ilk kaçan sürüye hakim teke olur. Pek iyi görmezse de çok iyi koku alır. Çiftleşme zamanında dişiler yer-

İŞTE DOĞA

Erdoğan SAKMAN

lerini özel gürültüler çıkararak, dalgaları kırarak, taşları yuvarlayarak tekeye bildirirler. Bezoar adı Farsça'da 'ilâç' anlamındaki 'Bad zahar' kelimesinden gelmektedir. Midedeki bezoar taşı, kıl, taş, kil toprağı, yosun gibi materyalin sıkıştırılmasıyla oluşmuştur. Halk arasında çeşitli hastalıkları iyileştirdiği inancı yüzünden bolca avlanmış ve artık sayıları tehlike düzeyine inmiştir.

ISTAKOZ GÖZ YAPAR

Istakoz (Homarus vulgaris) dört santimetre uzunluğundaki bir sap üzerinde bulunan gözünü kaybederse, ilk kabuk değiştirme fırsatı çıktığında bu gözü de yeniden oluşur.

İSTİRİDYECİ KUŞLAR

İstiridyeci Kuşlar (*Haematopus ostralegus*) önceki yıllarda beraber oldukları eşlerini ve eski komşularını görünüş ve seslerinden tanıdıkları için onlarla mülkiyet veya yer kavgası yap-

mazlar. Fakat alanlarına yeni girmeye çalışanları komşuları ile biraraya gelerek egemenlik alanları dışında çıkarırlar.

KARİDES YALNIZLIK SEVMEZ

Karides (*Mysidopsis gibbosa*) hayatı boyunca hiç yalnız kalmaz. Solungaçlarına tutunmuş bir yumuşakçalar ile birlikte yaşar. Böylece, yumuşakçalar, karidesin güçlü katkanlarıyla düşmanlarından korunmuş olur. Tabiiattaki ortak hayat, her

iki tarafında yararınadır. Yumuşakçaların faydası korunma olmakla birlikte, karidesin bu ortaklıktan ne sağladığı henüz bilinmemektedir. Bu durumun aydınlatılmasıyla, insanların faydalanabileceği bir madde veya sistem bulunma ihtimali vardır.

KUNDUZ ADINI ÖĞRENEBİLİR

Avrupa Kunduzu (*Castor fiber*) kendine takılan adı öğrenebilir. Yuvasının yakınına gidilip adı birkaç kez tekrarlandığında, yuvasından inip suya dalar ve başını derenin bir yerinde dışarı çıkararak çağrıldığı için geldiğini anlatmış olur.

